

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Střídavá péče a vzdálenost mezi bydlišti rodičů

Při rozhodování o svěřeni dítěte do střídavé péče musí soudce vyjma základních kritérií zhodnotit i řadu relevantních skutečností, které odrážejí specifika daného případu, jakým je např. útlý věk dítěte, způsob jeho adaptace na změny, nedostatečná komunikaci rodičů či jejich nadměrné pracovní vytížení. Neméně podstatným aspektem je i vzdálenost mezi bydlištěm matky a otce.

Jak optimálně zachovat vazbu dítěte na oba rodiče, jejichž bydliště jsou od sebe vzdálena desítky či stovky kilometrů? Jak v režimu střídání na velkou vzdálenost zachovat dítěti pocit zázemí a stálost výchovného prostředí? To jsou otázky, které s ohledem na obecnou povinnost respektovat a hájit nejlepší zájem dětí budou ještě palčivě rezonovat soudními rozhodnutími. Do jaké míry je vzdálenost mezi bydlištěm matky a bydlištěm otce na překážku střídavé péči si nyní přiblížíme optikou nálezů Ústavního soudu.

Preferovaný model uspořádání

Připomeňme, že střídavá výchova předpokládá ze strany rodičů především toleranci, společnou vůli a schopnost spolu komunikovat a spolupracovat (a zejména nezapojovat dítě do svých vzájemných problémů) a že v zájmu dítěte by tohoto měla být schopna většina rodičů je seznatelné i z aktuální judikatury Ústavního soudu, který vyslovil, že svěřeni dítěte do střídavé péče obou rodičů má být pravidlem, nikoli výjimkou (srov. kritéria svěřování do péče v nálezů sp.zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26.5.2014 čl. V.). Soudce by neměl rezignovat na zjišťování podmínek této formy výchovy jen proto, že jeden z rodičů se střídavou péčí a priori nesouhlasí a požaduje svěřeni dítěte do péče výlučné.

Důvody vedoucí rodiče k vyslovení nesouhlasu se střídavou péčí musí být detailně přezkoumány a nelze připustit, aby nesouhlas rodiče byl sám o sobě důvodem pro vyloučení střídavé výchovy. Relevantní nesouhlas rodiče bude jen tehdy, bude-li vybudován na důvodech, jež jsou způsobitelné intenzivním způsobem negativně zasahovat do zájmu dítěte. Pokud jsou však důvody budou pouze obstrukční, zjevně iracionální nebo nepřezkoumatelné, nemusí soud provádět jejich dokazování. [1] Pro řádné zjištění skutkového stavu tak musí být zachycen věrný obraz přístupu obou rodičů k výchovnému modelu, který bude v rozhodnutí aplikován a reflektovat jej v odůvodnění svého rozhodnutí.

Svěřeni do střídavé péče ovšem neznamená automatický nárok na to, že dítě stráví s každým z rodičů rovnocenný čas. K nestejněmnohé střídavé péči je třeba výrazně častěji přistoupit v případech nezanedbatelné vzdálenosti mezi bydlišti obou rodičů.

Počet kilometrů není rozhodný

Kritérium velmi velké vzdálenosti nemůže být jediným důvodem vylučujícím vhodnost střídavé péče, aniž by byl blíže zkoumán dopad častého stěhování (cestování) na vývoj dítěte. [2] Paušální argumenty zejména ty, které jako nepřekonatelnou stavěly překážku velké vzdálenosti mezi bydlišti rodičů, již neobstojí a je nutné **zkoumat vliv přesunů na dítě**. Zda dítě bude či nebude převozy a pobytem v odlišném prostředí příliš fyzicky či psychicky zatěžováno, jak jej ovlivní časté cestování, zda nebude narušen způsob jeho vzdělávání či zájmové aktivity s ohledem na ztrátu vazeb v daném

sociálním prostředí či zvládnání školního dualismu na úkor psychické pohody. Zdvojení školních zařízení Ústavní soud přitom nepředpokládá jako obvyklost u střídavé péče na velkou vzdálenost, ale apeluje na dostatečné objasnění, že právě začlenění dítěte do dvou školních kolektivů bude v jeho nejlepším zájmu a že je tedy dostatečně odolné k tomu, aby zvládalo rozdílné učební nároky v různých školním prostředí a ještě se mohlo neomezeně těšit z volnočasových aktivit, tedy aby dítěti v konečném důsledku nebylo upřeno šťastné a spokojené dětství.

Dítě se specifickými zdravotními problémy nebo to, které je vysoce fixováno na jednoho rodiče, zpravidla bude onu presumpci ve prospěch střídavé péče vyvracet. Na straně rodičů by pak mělo být zhodnoceno, zda je v jejich možnostech ve stanoveném intervalu vzdálenost mezi jejich bydlišti překonávat, zda jsou schopni spolu komunikovat harmonicky a v zájmu dítěte a zda jsou oba ochotni spolupracovat při předcházení negativům atypické podoby vzdělávání dítěte.

Ačkoli v řízení o úpravu poměrů k dítěti, které by mělo cestovat mezi vzdálenými bydlišti rodičů bude vypracován znalecký posudek, posouzení negativních dopadů střídavé péče s ohledem na větší vzdálenost bydlišť obou rodičů bude vždy úkolem soudu, nikoliv znalce. Soud se pouhým poukázáním na závěry znalce nemůže zbavit odpovědnosti za rozhodnutí o nejlepším zájmu dítěte. [3] Nejpodstatnější však nadále zůstane zachovávání respektu rodiče k právu druhého rodiče na péči a výchovu dítěte, což je nejen v zájmu dítěte, ale i rodičů samotných.

Závěrem

Z ustálené judikatury Ústavního soudu vyplývají tedy jasné závěry, že soudy jsou povinny zvažovat konkrétní dopady případného cestování a střídání školních kolektivů na dítě, ať je vzdálenost mezi bydlišti rodičů jakákoliv. Zároveň je třeba zdůraznit, že ani případný závěr o nevhodnosti častého cestování mezi bydlišti rodičů ve dvou různých školách automaticky (bez dalšího) neznemožňuje svěřením dítěte do střídavé péče. Dospějí-li obecné soudy k závěru, že pravidelné cestování a navštěvování dvou škol v rovnoměrných intervalech by nebylo v nejlepším zájmu dítěte, mají možnost zvolit tzv. asymetrický typ střídavé péče, v rámci kterého není časový rozsah péče shodný (rovnocenný). [4]

Mg. Zuzana Vávrová,
právník



Mgr. Libor Nerad,
advokát



Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736

Fax: +420 224 818 736

e-mail: paha@moreno-vlk.eu

Zdroje:

- [1] nález Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23.2.2010 (bod 29)
- [2] nález Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 149/20 (bod 27)
- [3] nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 3522/22, ze dne 30. 3. 2023 (bod 38)
- [4] nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 3522/22, ze dne 30. 3. 2023 (bod 32)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)